

Odporúčania občanov SR – dospelých a mladých dospelých z pestúnskych a adoptívnych rodín,

**(zverejnené prvýkrát v Banskej Bystrici na Public Hearingu 25. 11. 2011, organizovaného
Návratom, pod záštitou MPSVR SR a s podporou mesta Banská Bystrica)**

TRInásť odporúčaní profesionálom:

Je pre nás dôležité, aby sme rozumeli tomu, čo sa deje a dialo. Pomáhajú nám rôzne knihy a publikácie, ale aj webstránky o podobných veciach, ktoré sa stali aj nám. Píšte ich našim jazykom : keď veci chápeme, je nám lepšie a veríme vám.

Potrebujeme vedieť prečo nemôžeme byť so svojou pôvodnou rodinou, ale potrebujeme aj pomoc, aby sme s tým vedeli žiť. Knihy života nám v pestúnstve a adopcii pomáhajú, len musia byť robené pravdivo, a pozitívne. Každé dieťa by Knihu života malo mať.

Potrebujeme vedieť, aký je rozdiel medzi pestúnstvom a adopciou, ale aj profesionálnou rodinou . Potrebujeme vedieť kto je náš sociálny pracovník (a kde ho nájdeme), načo sú súdy a kde môžeme nájsť pomoc (a akú konkrétnu). Potrebujeme, aby boli o tom napísané knihy, webstránky a iné podobné veci v našej reči.

Keď chceme informácie o svojom minulom živote, potrebujeme vedieť na koho sa obrátiť. Chceme, aby to bol jeden človek , ktorý bude mať všetky informácie o nás na jednom mieste a aby sme ho poznali. A mal by nám pomáhať, aby sme tých informácií mali viac.

Pomáha nám, keď môžeme chodiť na miesta, kde nám rozumejú a stretávať sa s inými deťmi v iných pestúnskych a adoptívnych rodinách. Malo by to byť tak od začiatku. Je dobre, keď sa môžeme stretávať celé rodiny : aj dospelí, aj deti. Dobré miesta sú napr. Kluby náhradných rodín, rôzne skupiny pre deti a dospelých z pestúnskych a adoptívnych rodín, aj pobyty pre celé rodiny a pre dospelých.

Potrebujeme, aby ste sa nám viac venovali (najlepšie stále tá istá osoba) . To platí aj vtedy, keď žijeme v detskom domove, ale aj keď už sme v novej rodine. Všetci potrebujú vašu pomoc: aj my (deti) aj dospelí (pestúni, adoptívni rodičia, ale aj tie narodené deti, ak sú v týchto rodinách).

Dospelým určite treba poradiť ako nám majú prejavovať lásku, keďže sme sa narodili v iných rodinách alebo iným rodičom a prežili sme veľa ťažkých situácií. Potrebujeme, aby ste nám pomohli s pocitmi – niekedy sú veľmi ťažké. V puberte a dospievaní potrebujeme ešte viac podpory, nielen v rodine, ale aj mimo nej.

Keď má rodina problémy, rodičom treba pomôcť, aby nám lepšie rozumeli a aby nás vedeli vychovávať v bezpečí. Je pre nás lepšie, keď vieme, že susedom nie je jedno, čo sa u nás deje. Aj keď s vlastnými rodičmi nemôžeme žiť, pomáhajte im.

Ak nemôžeme žiť so svojimi rodičmi a máme ísť do nemocnice, určite nech tam je s nami niekto, koho poznáme. Keď nás niečo bolí, nemôžeme byť sami.

Keď nás rozdeľujete od rodičov (ale aj od vychovávateľov a profesionálnych rodičov) , hovorte nám pravdu a takým spôsobom, aby sme rozumeli. Chceme mať čas na rozlúčku a chceme fotografie, hračky, talizmany a iné dôležité veci z nášho života .Chceme jednoducho vedieť pravdu o tom, kam odchádzame a prečo.

Potrebujeme vedieť, kde žijú naši súrodenci a širšia rodina. Potrebujeme, aby ste nám pomáhali pri stretnutiach s nimi a aby ste pomáhali aj našim pestúnom, ale aj našim rodičom a iným príbuzným).

Ak sme už starší a máme ísť do novej rodiny, určite to musí ísť postupne, aby sme sa menej báli.

Keď sme už skoro dospelí, pomáhajte nám v rozhovoroch s našimi pestúnmi, ale aj s adoptívnymi rodičmi: ako chceme ďalej spolu žiť. Vieme, že nie vždy nám môžu pestúni pomôcť s bývaním, ale chcú nám ďalej pomáhať. Potrebujú pomoc aj oni aj my.

Odporúčania vznikli na základe vlastných skúseností vyššie menovaných z týchto životných a sociálnych situácií:

- život v pôvodnej rodine alebo nedostatok informácií o tomto živote,
- odňatie z pôvodnej rodiny alebo oddelenie od pôvodných rodičov,
- život v detskom domove, prípadne v rôznych detských domovoch a pobyty v nemocnici počas života v detskom domove,
- rozdelenie biologických súrodencov alebo život s nimi počas obdobia v detskom domove a po umiestnení v pestúnskej či adoptívnej rodine,
- umiestnenie do novej rodiny a starostlivosť v novej rodine,
- kontaktovanie s pôvodnou rodinou, prípadne neexistencia týchto kontaktov,
- dospievanie v náhradnej rodine a dospelosťou v nej a mimo nej,
- podporné služby pre deti a dospievajúcich z pestúnskych a adoptívnych rodín,
- podporné služby pre celé náhradné rodiny.

Vyššie menovaní boli a sú chránení systémom ochrany detí približne od roku 1990 – 1994 (doteraz), teda 15 – 20 rokov. Boli a sú užívateľmi služieb tohto štátu a užívateľmi intervencií a služieb systému ochrany detí. Uvedené odporúčania sú okrem iného dôkazom, že práva a právom chránené záujmy vyššie menovaných boli v čase ich predošlého života ohrozované a porušované . Neprichádzajú so žalobou systému ochrany detí (hoci by mohli), ale na prahu svojej dospelosti prichádzajú s radami a odporúčaniami – a upozorňujú na oblasti, ktorým treba venovať zvýšenú pozornosť pri ochrane detí.

Viac než 8 tisíc detí žije na Slovensku v súčasnosti v pestúnskych a adoptívnych rodinách, alebo je vychovaných svojimi inými príbuznými. Ďalších viac než 4 tisíc detí žije v detských

domovoch. Každý deň musia odísť z vlastnej rodiny, z dôvodu nedostatočnej rodičovskej starostlivosti alebo neschopnosti sa starať o deti, približne 3 deti.

Na Public Hearing vystúpilo celkovo 12 mladých ľudí. Po Public Hearing nasledoval krst prvej interaktívnej knihy pre deti a tínedžerov v pestúnskych a adoptívnych rodinách, ktorú napísal Návrat spolu so 17 mladými ľuďmi s vlastnou skúsenosťou. Kniha má názov Vieš kto si?... si veľmi dôležitá osoba. Kniha je jedným z výstupov projektu Návratu: „Právo dieťaťa v náhradnej rodine na jeho vlastnú identitu“ (podporeného Nadáciou Open Society Fund).

www.navrat.sk